

711 INDVURT
mark 99

Nekrolog over Rådgivningsgruppen Regnbuen - invitation til videreførelse Introduktionsmøder onsdage kl.18-20, start onsdag d.7.april.

Af cand.psych. Kalle Birck-Madsen, Gaderummet-Regnbuen.

I starten af 1980-erne undergik det fagkritiske miljø på psykologistudiet en ændring væk fra den anti-psykiatriske kritik af psykiatrien til forestillingen om en "ikke-psykiatri" til overvindelsen af psykiske forstyrrelser. Skiftet var forbundet med erkendelse af, at en simpel negering af den psykiatriske indfaldsvinkel ikke i praksis løser og overvinder psykiske forstyrrelser, og at en humanistisk indfaldsvinkel i et classesamfund ikke er tilstrækkelig til at flytte på de grundlæggende uligheder og modsætninger, der bestemmer individuelle og kollektive konflikter. Men hvordan så det egentlig ud med psykologiens bidrag, specielt den kliniske psykologi? "Ikke særlig godt", var svaret. Heller ikke her blev psykiske forstyrrelser anskuet med udgangspunkt i den berørtes sociale liv, men alene som en intrapsykisk eller interpersonel apparatfejl, ligesom indenfor psykiatrien - et udgangspunkt der gør individet til et abstrakt og ahistorisk væsen, alene til genstand for manipulation. Vi mente der var brug for et alternativ.

I stedet for udviklingen af endnu en terapiform, blev fokus sat på analyse af de livspraktiske betingelser og grunde til psykiske problemer. Historiske analyser viste, at psykiske problemer måtte ses som personlige svar på særligt skærpede livsvilkår, og overvindelsen heraf som gående gennem et særligt arbejde med den berørte, hvor den berørte selv måtte kunne blive subjekt i sin egen rådgivnings- og terapiproces. Man gik væk fra "manipulation" som terapeutisk grundelement, dvs. væk fra modellen med psykiateren/psykologen/terapeuten der ensidigt og ofte skjult søger at påvirke klienten i en bestemt retning, og hen imod at søge en teori om terapi set som "særlig form for social praksis", således at de involverede selv kunne gøre sig til subjekt for egen og fælles praksis.

En alternativ kritisk rådgivning.

Det blev mit lod dengang at samle brokkerne til et initiativ om en psykologisk "ikke-psykiatri". Da det er så nemt, fra sidelinien, at kritisere de andre som værende dumme eller handle forkert, skulle initiativet være et praktisk udviklingsarbejde, der måtte omhandle udviklingen af greb om de mere grundlæggende forhold i den terapeutiske proces, som hidtil var blevet forbigået. Initiativet blev formuleret som "*en alternativ psykologisk rådgivning på kritisk psykologisk grundlag*". En halv snes psykologistuderende viste sig at have interesse. Og efter et par års forarbejde åbnede rådgivningen i '85 som "Regnbuen" i Studenterhuset i Købmagergade. Dens formål var at yde gratis rådgivning og terapi til personer i krise og nød.

Det alternative blev placeret i: 1. Psykologisk rådgivning på brugerens præmisser; 2. Total åbenhed; og 3. Invitation til samarbejde og ingen skjulte tricks. Og samtidig organiserede vi gruppen som et arbejds-kollektiv af psykologer og psykologistuderende, der ved siden af den direkte rådgivning skulle forske og undervise i psykologi på et videnskabeligt og solidarisk grundlag. Dengang var begrebet om "brugerpræmisser" en kættersk tankegang. Fagfæller kritiserede det for at være naivt eller skadeligt, da det centrale element i psykosens, sindssygdommen, skulle være den "manglende sygdomsindsigt".

Siden er rådgivningen blevet brugt af mange hundrede unge og gamle, med små problemer eller i psykotiske tilstande, i korte og lange rådgivnings- og terapiforløb, et enkelt forløb med en retspsykiatrisk patient helt op til 10 år. I gennemsnit har forløbene været på ½ år.

Ligeså har utallige psykologistuderende deltaget i arbejdet, i kortere eller længere tid. Mestendels var vi mellem 10 og 12 aktive. Minimumstid for at kunne deltage var 8-10 timer om ugen, til møder, forløb, supervision, litteraturlæsning og forberedelse, men for mange blev det meget mere, idet man også lagde politisk arbejde og opgaveskrivning ind i det.

Fra midten af 90-erne begyndte også andre end os at snakke brugerpræmisses, brugerinddragelse osv. Befriende! Men man har i stor udstrækning afholdt sig fra at gøre strukturel regning, da indflydelse og medbestemmelse stadig ikke ligger i reelle betingelser, der rådes over. Generelt er det blevet ved farven på lokumpapiret, som et hvilket som helst elevråd godt må bestemme over, hvis altså man er enig med rektor! Samfundsmæssigt er der stadig langt til etableringen af sociale vilkår, hvor det er brugergruppen, der er subjekt for udviklingen og formuleringen af problemer ift. de professionelle, og ikke kun de professionelle selv.

Fra Studenterhus over Solidaritetshus til Gaderum.

Efter politistormen på Studenterhuset d.20.oktober '93 - lærerig men som en dårlig C-film! - flyttede rådgivningen til Solidaritetshuset på Nørrebro, hvor den startede forfra med at bygge et socialt miljø op. Den bedste forebyggelse af psykiske problemer er overvindelse af isolation. Det gik så godt, at huset blev for lille til både rådgivningen og til de boligløse rødder og rødder, der tit var henvist til overnatning. Vi havde brug for et SAS-hotel, sagde de andre grupper i Solidaritetshuset - og sagde os op. Vi måtte finde egne lokaler. Og rykkede i sommeren '96 videre til de nuværende 300 m² på Nørrebrogade, hvor rådgivningens daværende 5-6 medlemmer åbnede det nuværende Gaderum for gadebørn og andre marginaliserede og udstødte unge. Gaderummet blev gjort til et døgnåbent socialpsykologisk fristed, et solidaritetsprojekt, og til brugernes sted via en medlemsforening, der både formelt og i praksis fik den suveræne råderet over stedet.

I starten var det enkelte brugere af rådgivningen, der brugte stedet på døgnbasis. Senere rykkede en hjemløs BZ- og slam-punkergruppe på 35-40 unge ind. Idag huser Gaderummet omkring 15 unge på døgnbasis, mens vel nogle hundrede unge går igennem stedet om ugen. Ved siden af dette er omkring 15 andre unge i psykologiske forløb i Regnbuen.

Rådgivningsgruppen består idag af undertegnede - og en ny psykologistuderende, der er med i et parforløb - for siden starten af Gaderummet har det været nærmest umuligt for nye psykologistuderende at bide sig fast i arbejdet. Så der er ikke så meget gruppe tilbage, og det vil jeg gerne forandre på. Dels er der behov for mere psykologhjælp og andet end der er ressourcer til, og dels er jeg ved at køre sur i at være alene om det fagpsykologiske arbejde.

En ny rådgivningsgruppe.

Om det overhovedet er muligt at bygge en ny rådgivningsgruppe op, og i bekræftende fald hvordan, dét ved jeg ikke. Men mere eller mindre synes opgaven den samme som for 15 år siden: behovet for et alternativ eller en parallel rådgivningsstreng til psykiatrien, således at psykiatrisk varetægt, fængselsvæsen og gadejunk kan undgås gennem opbygningen af sociale og psykologiske livssammenhænge, der kan tage over. Et sådant forslag var faktisk fremme i Folketinget i 1989, hvor kun enkelte stemmer afskar det fra vedtagelse. De eneste i samfundet dengang, der vist ikke opdagede dette forslag, var den psykologiske faggruppe, der brugte al sin energi på en heftig intern strid om, hvem der kunne og skulle omfattes af en intern autorisationsordning. Hvis Dansk Psykologforening var gået aktivt ind i forslaget om et alternativ til psykiatrien, havde alt nok set anderledes ud idag, også i bunden af samfundet.

I stedet kom i 1993 Sygesikringsordningen for psykologer, der selv om den var et fremskridt på sit område, ikke løste noget grundlæggende omkring overvindelsen af psykiske forstyrrelser, der stadig

placeres under psykiatrien. Psykologiens amerikanisering og liberalisering - og her kvaliteten af psykologisk intervention usagt - har også betydet, at det er blevet helt håbløst at være ung, fattig og ramt af psykologiske problemer. Og hvad angår den almene standart af psykologisk teori og metode indenfor det psykosociale og terapeutiske område kan denne næppe vurderes som værende kvalitativt bedre idag end for 15 år siden. Der resterer stadig et væsentligt stykke grundlagsteoretisk og metodisk arbejde at udforske og udføre. Et sådant arbejde kan ikke udføres af enkeltpersoner alene, lige meget hvor, det kræver en kollektiv praksis indenfor selve området, også fordi løsningen af psykiske problemer er en social forandringsproces.

Interesse i alternativ psykologisk rådgivning eller i kritisk psykologi?

Hvis nogen har lyst og mod på at være med i arbejdet ud fra en psykologisk indfaldsvinkel, er man velkommen til at komme forbi og lægge sine interesser ind i rådgivningen og/eller ind i Gaderummets arbejde. Det kan være i positionen som "fluen på en væk", hvis man bare er nysgerrig, og har lyst til at lære, og/eller det kan være som "opbygger af rådgivningsgruppe". Arbejdets genstand er alle mulige og umulige konfliktsituationer, langt ude psykososer og social nød. Men i Gaderumsrammen også som et fintmasket net for omsorg, kvalificering og udvikling.

Nekrolog eller ej! Jeg vil gerne, gennem en møderække, lægge op til en diskussion og faglig videreformidling af psykologiske arbejde ud fra en kritisk psykologisk indfaldsvinkel. Der ligger i det store hele et formuleret koncept om "terapeutiske teori og metode", dvs. teori om arbejdet med overvindelse af psykiske forstyrrelser. Centralt omhandler det "nød-vendings-logikker", i formen "givet de og de betingelser af social og psykisk art, så kan problemet løses på i hvert fald denne typiske måde". Det er "sociale diagnoser", der først kan stilles, *når* problemet er løst, for først da er det kendt, hvad problemet var. Men til gengæld er de til rådighed som heuristiske ledetråde for videre terapeutisk arbejde ift. andre problemramte.

Gaderummet - et udviklingsproblem.

Gaderummet har en naturlig plads til en psykologisk rådgivningsgruppe. Der er løbende rådgivningsforløb, rammer, et arbejdsmiljø, og handlerrutiner, som det håndteres igennem, samt et stort teoretisk og empirisk baggrundsmateriale. Men som nævnt har det ikke været muligt at holde liv i rådgivningsgruppen som gruppe. Arbejdet med Gaderummet har taget over, og det hele er også for længst vokset ud over, hvad der kan fungere på frivillig basis. Som ressourcerne er indenfor det næste år, skal det inden for et halvt år blive klart, om Københavns Kommune støtter os med lønsumsmidler, eller om vi havner i en større konflikt og skal søge alternative veje. Hvordan lukke, da det er en livssammenhæng, der fungerer, og når der ingen alternativer er for de fleste, der er her - de er nemlig prøvet! Vi vil derfor slås for at stedet kan blive ved med at eksistere. Dette omhandler også, at der generelt mangler tidssvarende brugerstyrede livssammenhænge eller positive institutioner for mange unge over 18 år, dvs. for den såkaldte restgruppe i restgruppen af alle unge på 20%.

På det mere socialpsykologiske område, hvad Gaderummet angår, her fattes der dog vitterlig enkeltteori at reflektere de forskellige problemkomplekser igennem. Det gælder også i forhold til den ydre kommunale og statslige ramme, som i praksis har svært ved at anerkende problemet om udstødning og marginalisering af unge, og som mener at der allerede er tilstrækkelige og kvalitative institutioner hertil, skulle der alligevel være en ung eller to over 18 år, der er slået ud af kurs. Københavns Kommune ser heller ikke, at der er et gadebørnsproblem i København. Er der noget, så er det et forstadsproblem om for få boliger, andet er nødvendige sociale omstillingsprocesser. Det synes heller ikke at gøre indtryk, at psykiatrien åbent indrømmer, at de ikke kan gøre noget for ca.

30% af de unge, som de har med at gøre, eller en lignende udmelding fra Socialcheferne, der også indrømmer, at de kan spotte en større gruppe unge, de heller ikke kan noget for. Så med usvigelig sikkerhed reproduceres gentagne alenestillede skæbner, med valget mellem gadejunk, fængselsvæsnet og psykiatri. Der kan med fordel for alle parter bygges *en socialpsykologisk platform* ind herimellem, hvor problemer og konflikter kan samles op før de for alvor trækker den isolerede ned.

Foreløbig plan.

Oplæg i Regnbuen onsdage kl.18-20 fra onsdag d.7.april '99:

7.april: Introduktion til rådgivningen og Gaderummet.

14.april: Introduktion til Kritisk Psykologi 1973-99.

21.april: Psykiske problemer.

28.april: Terapeutisk teori og metode.

5.maj: Socialpsykologisk arbejde.

12.maj: Videnskabsteori, marxisme og samfundsvidenskab.

Der kræves ingen forhåndskvalifikationer, eller at du er nået langt ind i psykologistudiet. Kun interesse i psykologien som praktisk solidarisk videnskab. Møderne holdes i Gaderummet.

*Gaderummet-Regnbuen, Nørrebrogade 56, Baghuset, 4.&5.sal 2200 Kbh. N.
Tlf. 3537 4735. Fax. 3537 4736*